

Lublin, 25 marca 2020 roku

ALERT PRAWNY NR 7

dla Klientów Kancelarii
w związku z COVID-19

dotyczący:

założeń rozporządzenia z 24 marca 2020 r. zaostrzającego ograniczenia wprowadzone rozporządzeniem z 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii

Szanowni Państwo,

w związku z ogłoszeniem w dniu wczorajszym, tj. 24 marca 2020 r. Rozporządzenia Ministra Zdrowia zmieniającego Rozporządzenie z 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii, przedstawiamy Państwu zestawienie zmian wprowadzonych w dniu wczorajszym, a obowiązujących od dnia dzisiejszego.

OGRANICZENIA W ZWIĄZKU ZE STANEM EPIDEMII

W dniu 24 marca 2020 roku, Prezes Rady Ministrów wraz Ministrem Zdrowia, występując na konferencji prasowej, ogłosił wprowadzenie nowych przepisów zaostrzających ograniczenia wprowadzone już wcześniej na mocy:

1. Rozporządzenia z 13 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na terenie RP stanu zagrożenia epidemicznego;
2. Rozporządzenia z 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze RP stanu epidemii.

Zmiany wprowadzane rozporządzeniem z 24 marca 2020 r. obejmują cztery zagadnienia:

- 1) obostrzenia w zw. przekraczaniem granic w związku z czynnościami zawodowymi,

- 2) ograniczenie wolności przemieszczania się i jego sposobów,
- 3) zakaz zgromadzeń,
- 4) obostrzenia wywozu poza granicę kraju materiałów ochronnych używanych przy epidemii.

1. OBOSTRZENIA W ZWIĄZKU PRZEKRACZANIEM GRANIC W ZWIĄZKU Z CZYNNOŚCIAMI ZAWODOWYMI

Rozporządzenie z 20 marca 2020 r. ustanawiało obowiązek odbycia kwarantanny dla osób wjeżdżających do Polski, jednocześnie przewidując wyłączenie tego obowiązku dla niektórych kategorii osób, m.in. kierowców zawodowych, załóg statków, a także, szeroko ujmując, dla wszystkich osób przekraczających granicę Rzeczypospolitej Polskiej w ramach wykonywania czynności zawodowych w Rzeczypospolitej Polskiej lub państwie sąsiadującym.

Począwszy od 27 marca 2020 r. (piątek), dla osób przekraczających granicę Rzeczypospolitej Polskiej w ramach wykonywania czynności zawodowych w Rzeczypospolitej Polskiej lub państwie sąsiadującym wyjątek ten przestanie obowiązywać, co oznacza, że **osoby wjeżdżające do Polski, a odbywające podróż w ramach wykonywania obowiązków służbowych w kraju, lub w państwach z Polską sąsiadujących, zostają objęte kwarantanną i innymi obowiązkami z niej wynikającymi**, stosownie do rozporządzenia z 20 marca 2020 r.

Osoby takie mogą otrzymać, na swój wniosek, od właściwego organu Państwowej Inspekcji Sanitarnej zaświadczenie o odbywaniu obowiązkowej kwarantanny.

2. OGRANICZENIE WOLNOŚCI PRZEMIESZCZANIA SIĘ I JEGO SPOSOBÓW

W okresie od 25 marca 2020 r. do 11 kwietnia 2020 r. włącznie, wprowadzono **zakaz przemieszczania się wszystkich osób znajdujących się na obszarze RP** (dotyczy również cudzoziemców). Przewidziano jednak **wyjątki od powyższego zakazu**:

- **Przemieszczanie się w ramach wykonywania czynności związanych z pracą, a więc:**
 - czynności zawodowych lub zadań służbowych (w ramach stosunku pracy oraz umów cywilnoprawnych),
 - czynności związanych z prowadzeniem pozarolniczej działalności gospodarczej (czynności zawodowe związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa, tak zatem również czynności w ramach tzw. samozatrudnienia),
 - dokonywania zakupów towarów i usług związanych z pracą,

- wykonywania działalności rolniczej, w tym prac w gospodarstwie rolnym (z brzmienia przepisu można wnioskować, że zakazem przemieszczania się nie jest objęty, np. dojazd do pól uprawnych, czy innych obiektów gospodarskich).
- **Przemieszczanie się w ramach zaspokajania niezbędnych potrzeb związanych z bieżącymi sprawami życia codziennego**, w tym uzyskania opieki zdrowotnej lub psychologicznej oraz zakupu towarów i usług związanych z zaspokojeniem tych potrzeb; do takich potrzeb, wedle informacji przekazywanych przez rząd, należy, m.in. opieka nad osobami starszymi i innymi potrzebującymi pomocy, wyprowadzenie zwierząt na spacer, wyjście na krótki spacer w celach zdrowotnych, a także uprawianie sportu – w każdym z tych przypadków wymagane jest dokonanie przez każdego mającego się przemieścić rozważenia, czy dana czynność jest niezbędnie konieczna, a także wzięcie pod uwagę poniżej omówionych ograniczeń.

Wyjątek ten jednak dotyczy tylko zaspokojenia niezbędnych potrzeb konkretnych osób, a więc:

- a) potrzeb tej konkretnej **przemieszczającej się osoby**,
 - b) potrzeb „**Osób najbliższych**” przemieszczającej się osoby, które to pojęcie ma być stosowane w rozumieniu art. 115 § 11 Kodeksu Karnego (osoby najbliższe: małżonka, wstępnych, zstępnych, rodzeństwa, powinowatych w tej samej linii lub stopniu, tj. wstępnych, zstępnych i rodzeństwa małżonka osoby przemieszczającej się, osób pozostających w stosunku przysposobienia oraz ich małżonków, a także osób pozostających we wspólnym pożyciu),
 - c) potrzeb osób/osoby pozostającej z osobą przemieszczającą się w tzw. „**wspólnym pożyciu**”.
- **Przemieszczanie się w celu wykonywania ochotniczo i bez wynagrodzenia świadczeń na rzecz przeciwdziałania skutkom COVID-19**, w tym w ramach wolontariatu.
 - **Przemieszczanie się w ramach sprawowania lub uczestniczenia w sprawowaniu kultu religijnego**, w tym czynności lub obrzędów religijnych – z ograniczeniami opisanymi poniżej.

Ograniczono też sposoby przemieszczania się w ramach wyżej omówionych wyjątków. W przypadku, gdy przemieszczanie się następuje:

- pieszo – **jednocześnie mogą się poruszać dwie osoby** w odległości nie mniejszej niż 1,5 m od siebie, przy czym ograniczenie to nie dotyczy kategorii osób bliskich (opisanej wyżej);

- środkami publicznego transportu zbiorowego (w rozumieniu art. 1a ust. 4 pkt 3a ustawy z dnia 20 czerwca 1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego - Dz. U. z 2018 r.poz. 295) – środkiem tym można przewozić, w tym samym czasie, **nie więcej osób, niż wynosi połowa miejsc siedzących**.

3. ZAKAZ ZGROMADZEŃ

Przepisami omawianego rozporządzenia z 24 marca 2020 r., w okresie od 25 marca 2020 r. do 11 kwietnia 2020 r. włącznie, wprowadzono na obszarze RP **zakaz zgromadzeń** (dotyczy również cudzoziemców).

Zakaz ten dotyczy w szczególności:

- **zgromadzeń, o których mowa w art. 3 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. – Prawo o zgromadzeniach**, tj.:
 - zgrupowań osób na otwartej przestrzeni dostępnej dla nieokreślonych imiennie osób w określonym miejscu w celu odbycia wspólnych obrad lub w celu wspólnego wyrażenia stanowiska w sprawach publicznych;
 - tzw. zgromadzeń spontanicznych, tj. zgromadzeń odbywających się w związku z zaistniałym nagłym i niemożliwym do wcześniejszego przewidzenia wydarzeniem związanym ze sferą publiczną, których odbycie w innym terminie byłoby niecelowe lub mało istotne z punktu widzenia debaty publicznej;
- **zgromadzeń organizowanych w ramach działalności kościołów i innych związków wyznaniowych** (np. spotkań wspólnot i grup parafialnych);
- **impresz, spotkań i zebrań niezależnie od ich rodzaju**, z wyłączeniem spotkań danej osoby z jej osobami najbliższymi lub z osobami najbliższymi osobie, z którą pozostaje we wspólnym pożyciu.

Przewidziano równocześnie kilka **wyjątków od powyższego zakazu**:

- dozwolone są zgromadzenia w celu **sprawowania kultu religijnego**, w tym czynności lub obrzędów religijnych przy zachowaniu poniższych limitów liczbowych:
 - wprowadzono dla organizatorów (konkretnych jednostek organizacyjnych związków wyznaniowych, np. proboszczów parafii) obowiązek zapewnienia, aby w trakcie sprawowania kultu religijnego, w tym czynności lub obrzędów religijnych, na danym

terenie lub w danym obiekcie znajdowało się łącznie, zarówno wewnątrz, jaki na zewnątrz pomieszczeń, nie więcej niż:

- w okresie **od dnia 25 marca 2020 r. do 11 kwietnia 2020 r.** - **5 uczestników**, oprócz osób sprawujących kult religijny lub osób zatrudnionych przez zakład pogrzebowy w przypadku pogrzebu,
 - w okresie **od dnia 12 kwietnia 2020 r. do odwołania** - 50 osób, wliczając w to uczestników i osoby sprawujące kult religijny lub osoby zatrudnione przez zakład pogrzebowy w przypadku pogrzebu;
- dozwolone są spotkania i zebrania związane z:
 - wykonywaniem czynności zawodowych lub zadań służbowych,
 - pozarolniczej działalności gospodarczej,
 - prowadzeniem działalności rolniczej,
 - prowadzeniem prac w gospodarstwie rolnym.

Spotkania w miejscu pracy nie podlegają więc wprowadzanemu zakazowi.

4. OBOSTRZENIA WYWOZU POZA GRANICĘ KRAJU MATERIAŁÓW OCHRONNYCH UŻYWANYCH PRZY EPIDEMII

W okresie od 25 marca 2020 r. do 11 kwietnia 2020 r. włącznie, przedsiębiorca, który zamierza dokonać wywozu lub zbycia poniżej wymienionych towarów, musi **na co najmniej 36 godzin** (wcześniej 24 godziny) **przed ich planowanym wywozem lub zbyciem, powiadomić o tym wojewodę** właściwego dla siedziby albo miejsca zamieszkania tego przedsiębiorcy. Wojewoda może złożyć wniosek do Prezesa Rady Ministrów w sprawie zakazu wywozu lub zbycia tych produktów poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Powyższe ograniczenie dotyczy:

- gogli ochronnych,
- kombinezonów typu TYVEK,
- masek typu FFP2/FFP3,
- maseczek chirurgicznych,
- ochraniaczy na buty (obuwie),
- rękawiczek lateksowych,
- rękawiczek nitrylowych,
- środków do dezynfekcji rąk, powierzchni i pomieszczeń.

Obowiązek ten stosuje się do powiadamiania wojewody dokonywanego od dnia 26 marca 2020 r., tak zatem termin 36-godzinny biegnie wstecz od północy z 25 na 26 marca 2020 r.

Poniżej przedstawiamy też odpowiedzi na niektóre, pojawiające się w związku z ww. rozporządzeniem, wątpliwości.

1. Czy jednym samochodem może podróżować więcej, niż 2 osoby, jeśli nie są osobami bliskimi w rozumieniu rozporządzenia?

- **Tak, jednakże tylko w celach objętych wyjątkami od zakazu przemieszczania się (omówionymi wyżej).** Rozporządzenie milczy na temat ograniczenia sposobów przemieszczania się pojazdami niebędącymi środkami transportu publicznego, zatem:
 - przejazd wspólny jednym samochodem kilku osób w ramach wykonywania pracy (w tym dojazd do pracy, dojazd do klienta), jest dozwolony;
 - przejazd wspólny jednym samochodem osób najbliższych w rozumieniu wyżej omówionym jest dozwolony – jednak w celach opisanych wyjątkami, tj. załatwienia bieżących spraw życia codziennego konkretnych kategorii osób.

2. W jaki sposób będzie dokonywana weryfikacja celu przemieszczania się przez podmioty kontrolujące?

- Rozporządzenie milczy na ten temat, jednak spodziewać się można, iż weryfikacja będzie prowadzona **w drodze uznania racjonalności wytłumaczenia osoby kontrolowanej.**

3. Czy w celu przedstawienia wyjaśnienia przemieszczania się w ramach obowiązków służbowych należy posiadać zaświadczenie od pracodawcy?

- **Nie.** Rozporządzenie nie nakłada obowiązku przygotowania przez pracodawców/podmioty zatrudniające, ani posiadania na wypadek kontroli przez osoby zatrudnione jakiegokolwiek zaświadczenia, umowy czy innego dokumentu potwierdzającego fakt zatrudnienia. Wedle informacji przezywanych przez rząd, wystarczy złożenie oświadczenia przez osobę kontrolowaną, jednak oświadczenie powinno zawierać:
 - aktualny adres zamieszkania/pobytu osoby kontrolowanej,

- o adres miejsca świadczenia pracy (zakładu pracy/klienta do którego się podróżuje/inne miejsce, do którego dana osoba się udaje celem dokonania czynności służbowych i zawodowych),
- o imię i nazwisko osoby kontrolowanej,
- o dane podmiotu zatrudniającego.

Mając na względzie szczególne okoliczności towarzyszące przyjmowaniu Rozporządzenia z 24 marca 2020 r., a także brak szczegółowych wytycznych co do interpretacji wątpliwych zagadnień (m.in. kategorii osób pozostających we wspólnym pożyciu, kwestii weryfikacji celu przemieszczania się), można się spodziewać, iż w praktyce ostateczna ich ocena w razie kontroli będzie należeć do konkretnego funkcjonariusza.

Rząd pracuje obecnie nad kolejnymi zmianami przepisów, o których będziemy Państwa na bieżąco informowali.

Jesteśmy do Państwa dyspozycji.

Zespół Kancelarii 5E Legal